

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - **17072909**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

20 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN MESUT DOĞAN'IN
TBMM 7/41826 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Çorum ilinin Sungurlu ilçesine bağlı Karakaya köyü sınırları içerisinde Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD) tarafından, Samsun-Ankara Yüksek Hızlı Tren hattı projesinde kullanılmak üzere Çelikler Holding'e yaptırılması planlanan diyorit ocağı ve kırma-eleme tesisi projesi, bölge halkının anayasal yaşam hakkını ve ekolojik dengeyi ciddi şekilde tehdit etmektedir.

Firma, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden 350 dönümlük bir alan için işletme ruhsatı almasına rağmen, faaliyet alanını 180 dönüm olarak beyan etmiştir. Dahası, yılda 3,5 milyon ton taş çıkarılacak olmasına karşın, bu miktarın sadece 390 bin tonunun işleneceği gösterilerek 400 bin tonluk yasal sınırın altında kalınmış ve proje "ÇED Muafiyeti" kapsamına sokulmaya çalışılmıştır.

Hukuki süreçte hazırlanan bilirkişi raporu, Proje Tanıtım Dosyasında en yakın yerleşime 160 metre uzaklıkta olduğu iddia edilen tesisin, aslında evlere 60-62 metre mesafede olduğunu kanıtlamıştır. Aynı dosyada maksimum taş savrulma mesafesinin 74 metre olduğu hesaplanmışken, yılda 191 kez yapılması planlanan sismik patlatmaların bölge halkının can ve mal güvenliğini doğrudan tehlikeye atacağı açıktır. Köylülerin su kaynaklarının yetersizliği ve patlatmalarla suya yüksek oranda arsenik karışma riski yönündeki bilimsel itirazlarına rağmen hukuki süreç devam etmekte, yürütmeyi durdurma talepleri ise mahkemece reddedilmektedir. Tüm bu itirazlara ve hukuki belirsizliklere karşın şirketin jandarma eşliğinde köye girerek şantiye kurmaya çalışması, bölgedeki gerilimi daha da tırmandırmaktadır.

Bu bağlamda;

1-Şirket tarafından hazırlanan Proje Tanıtım Dosyasında maden ocağının en yakın evlere 160 metre mesafede olduğu beyan edilmesine rağmen, mahkeme bilirkişi heyetinin bu mesafeyi 6062 metre olarak tespit etmesi karşısında; idareyi ve kamuyu açıkça yanıltan şirket hakkında Bakanlığınızca başlatılmış hukuki veya idari bir işlem bulunmakta mıdır?

2-Bizzat ÇED dosyasında maksimum taş savrulma mesafesi 74 metre olarak kabul edilmişken; ocağa sadece 62 metre mesafede yaşayan vatandaşların evlerinin yıkılma, çocukların ve hayvanların şarapnel etkili taşlarla yaralanma veya ölme riski nasıl bertaraf edilecektir?

3-Yılda 3,5 milyon tonluk devasa bir hafriyat çıkarılacağı beyan edilmesine rağmen, bunun sadece 390 bin tonunun tesiste işleneceği beyan edilerek projenin kapsamlı ÇED denetiminden kaçırılması ve 400 bin ton sınırının altına inilmesi mevzuata uygun mudur?

4-Bölgedeki köylülerin geçim kaynağı olan kapalı meyve bahçeleri, arı kovanları ve birinci sınıf tarım arazilerinin, yılda yapılacak ortalama 191 patlatmadan ve 100 bin kamyon seferinin yaratacağı toz ve partikül madde emisyonundan göreceği zararlara dair yapılmış bir maliyet analizi var mıdır?

5-Yeraltı su kaynaklarının halihazırda yetersiz olduğu bölgede, patlatmalar nedeniyle su damarlarının yön değiştireceği ve içme/sulama sularına yüksek oranda "arsenik" karışacağı yönündeki bilimsel uyarılara karşı alınan tedbirler nelerdir?

6-Planlanan maden ocağı sahasının, Çorum Valiliği tarafından turizme kazandırılmaya çalışılan Antik Hitit Yolu güzergâhı içinde kaldığı, 5 km uzaklıktaki Alacahöyük ve 20 km uzaklıktaki Hattuşaş gibi küresel miraslara asidik toz ve sismik sarsıntılarla zarar vereceği dikkate alınmış mıdır?

CEVAP

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar olup, ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen kararlar, projenin hayata geçirilmesine yönelik kesin karar niteliği veya nihai izin, ruhsat veya onay niteliği taşımamaktadır.

Söz konusu ÇED Olumlu kararı verilen "3519692 Erişim Nolu Diyorit Ocağı ve Kırma-Eleme Tesisi" projesinde 18,75 hektarlık ÇED alanında 3.500.000 ton/yıl ocak kapasiteli ve 390.000 ton/yıl kırma eleme tesisi kapasitesi ile çalışılacağına dair taahhüt verilmiştir. Bu bağlamda proje faaliyete geçtiğinde taahhüt verilen kapasitelerde çalışma yapılıp yapılmadığı konusunda Bakanlığımız, Çorum Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzce denetimler yapılacak olup, denetimler esnasında taahhüt ihlali ya da herhangi bir uygunsuzluk tespit edilmesi halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili maddelerince idari yaptırım kararları uygulanacaktır. Öte yandan söz konusu proje Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında da kaldığı için tesisin emisyon ölçümleri, kapasitesi ve fiziksel şartlarıyla ilgili denetimler yapılacak olup, denetimler esnasında tespit edilen uygunsuzluklarla ilgili 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili maddelerince idari yaptırım kararları uygulanacaktır.

Söz konusu projenin iptaline yönelik Çorum İdare Mahkemesine açılan 2025/797 esas dava sürecinde, Mahkemeye sunulan bilirkişi raporunda su kaynaklarında arsenik bulunduğu dair herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Ayrıca DSİ 5. Bölge Müdürlüğünden alınan görüş yazısında da yine su kaynaklarında arsenik bulunduğu dair herhangi bir ibare bulunmamaktadır. Köyün su kaynakları ile ilgili 03.07.2025 tarihli ve 6040500 sayılı DSİ 5. Bölge Müdürlüğü uygun görüş yazısı ile birlikte, projenin hidrojeolojik değerlendirmesi yapılmış olup, rapor ÇED dosyasında mevcuttur.

Ayrıca Çorum İl Özel İdaresinin 27.05.2025 tarihli ve 78631 sayılı ve yazı ekinde bulunan raporda yapılan değerlendirmede "Patlatmaların köydeki binalara çevredeki su kaynaklarına etkileri belirli periyotlarda kontrol edilmesi; su debisinin ölçülmesi, binalarda hasar oluşup oluşmadığının izlenerek olası negatif durumlar için patlatma dizaynında değişiklik yapılması gerekmekte olup bu kontrollerle ilgili raporların kayıt altında tutulması gerekmektedir." denilmekte olup, proje sahibi tarafından belirtilen konularda taahhütü bulunmaktadır.

Söz konusu "3519692 Erişim Nolu Diyorit Ocağı ve Kırma-Eleme Tesisi" projesinin nihai proje tanıtım dosyasının ilgili bölümlerinde; *"Patlatma jandarma nezaretinde gerçekleştirilecektir. Patlatma yapılmadan önce halka anons vs. ile duyuru yapılacaktır. Tesiste patlayıcı madde depolama işlemi gerçekleştirilmeyecek olup, ihtiyaç duyulan patlayıcı madde miktarı kadar patlayıcı temin eden firmadan talep edilerek nakliyesi temin edilen firma tarafından gerçekleştirilecektir.*

Patlatma, Stig O. Olofsson Formüllerine Göre Patlatma Tasarımına göre yapılacak olup, patlatma tasarımı ile ilgili hesaplamalar nihai ÇED dosyasında mevcuttur. Ayrıca Patlatma Öncesi Ve Patlatma Sonrasında; Ateşleme devresi kabloları manyetoya bağlanmadan önce

devrenin direnç kontrolü yapılacaktır. Ateşleme yapmadan önce siren ile alarm verilecek ve flama gözcüler önemli noktalara dikilecektir. Ateşleme kablosu uygun bir uzaklıktaki ateşleme cebine kadar uzatılarak vakit geçirmeden ateşleme yapılacaktır. Yağışlı havalarda statik elektrik tehlikesi göz önüne alınarak gerektiğinde ateşlemeden vazgeçilecektir. Ateşleme sahasına yetkililerden başkası girmeyecektir. Patlatma işlemi uzman kişiler tarafından yapılacaktır. Patlayıcı maddeler ateşleme yerine özel bir araçta getirilecek, dinamit ve kapsüller ayrı ayrı araçlarda nakledilecektir. Patlamayan delikler için gereken emniyet tedbirleri alınacak ve usulüne uygun olarak zararsız hale getirilecektir. Ateşleme yapıldıktan sonra ateşleme bölgesi sorumlu kişiler tarafından kontrol edilecek ve iş makinelerini tehlikeye sokacak bloklar, basamak şeklinde askıda kalmış ise gerekli önlemler alınacaktır. Proje içerisindeki hesaplama ve değerlendirmelere göre en yakın konutta dahil köyde herhangi bir olumsuz durum beklenmediği" belirtilmektedir. Ayrıca dosyada yine Acil Durum Eylem Planı da hazırlanmış olup, gerekli önlemlerin alınacağına dair taahhütler verilmiştir. Ayrıca olası doğabilecek zarar ziyanın proje sahibi tarafından karşılanacağına dair taahhütler dosyanın birçok yerinde verilmiştir. Verilen taahhütlere uyulmadığının tespit edilmesi halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili maddelerince idari yaptırım uygulanacaktır.